1. Amaç ve Kapsam

Bu rehber, CTR Doğrulama ve Sertifikasyon A.Ş.'nin Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması (CBAM) kapsamında yürüttüğü doğrulama sürecinin adımlarını; EN ISO/IEC 17029:2019 Madde 9.1 uyarınca tanımlanan süreç adımları ile CBAM'a özgü mevzuat gerekliliklerini esas alarak, kısa ve anlaşılır şekilde açıklar. İşletmecilerin, beyan sahiplerinin ve diğer ilgili tarafların doğrulama sürecinin nasıl işlediğini anlaması amacıyla CTR'nin internet sitesinde yayımlanır.

2. Mevzuat ve Standart Dayanağı

- (AB) 2023/956 sayılı Tüzük (CBAM Tüzüğü)
- (AB) 2025/2546 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü (doğrulama ilkeleri)
- (AB) 2025/2547 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü (emisyon hesaplama yöntemleri)
- (AB) 2025/2551 sayılı Komisyon Delege Tüzüğü (akreditasyon koşulları, Ek II doğrulama faaliyetleri)
- EN ISO/IEC 17029:2019 — Doğrulama kuruluşları için genel ilkeler ve şartlar, özellikle Madde 9 (Süreç Şartları)

3. Doğrulama Süreci Adımları

EN ISO/IEC 17029:2019 Madde 9.1 uyarınca, doğrulama süreci aşağıdaki adımlardan oluşur. CTR, her adımı CBAM mevzuatının ilgili gerekliliklerine uygun şekilde uygular.

3.1 Ön Katılım (Madde 9.2)

- Talebin ve mevcut bilgilerin gözden geçirilmesi
- Doğrulama kapsamının, CTR'nin akreditasyon kapsamıyla (Faaliyet Grubu/Grupları) örtüştüğünün teyidi
- Yetkinlik ve kaynak uygunluğunun değerlendirilmesi
- Ön risk değerlendirmesi ve gerekli sürenin planlanması

3.2 Katılım (Madde 9.3)

- Doğrulama sözleşmesinin imzalanması
- Doğrulama ekibinin (Baş Doğrulayıcı, Doğrulayıcı, gerektiğinde Teknik Uzman) atanması
- İşletmeciden gerekli bilgi ve belgelerin (izleme planı, emisyon raporu, önceki doğrulama raporları vb.) talep edilmesi

3.3 Planlama (Madde 9.4)

- Stratejik analiz: tesis, üretim süreçleri/rotaları, kaynak akışları ve izleme/raporlama sisteminin anlaşılması
- Risk analizi: asli risk ve kontrol riskinin, önemlilik seviyeleri (özgül gömülü emisyonların ve özgül gömülü ücretsiz tahsisatın %5'i) dikkate alınarak değerlendirilmesi
- Doğrulama planının hazırlanması: doğrulama programı, kontrol testleri ve veri örnekleme planı

3.4 Doğrulama Yürütme (Madde 9.5)

- Kanıt toplama: doküman incelemesi, veri izi kontrolü, mutabakat ve yeniden hesaplamalar
- Analitik prosedürler: eğilim/dalgalanma analizi ve aykırı değerlerin tespiti
- İzleme metodolojisinin doğru uygulandığının kontrolü
- Ön ürün verilerinin doğrulanması (varsayılan/gerçek değer kullanımı, kaynak tesisin doğrulama raporlarının kontrolü)
- Saha ziyareti: kural olarak fiziksel; (AB) 2025/2546 Madde 2-4'te tanımlanan koşullar sağlanırsa sanal ziyaretle değiştirilebilir veya feragat edilebilir (fiziksel ziyaret en az iki yılda bir zorunludur)
- Tespit edilen yanlış beyan/uygunsuzlukların işletmeciye bildirilmesi ve düzeltme talep edilmesi

3.5 İnceleme (Madde 9.6)

- Doğrulama ekibinde yer almamış bir Bağımsız Gözden Geçirici tarafından doğrulama dosyasının ve taslak raporun bağımsız teknik incelemesi
- Sürecin usulüne uygun yürütüldüğünün ve kanıtların sonucu desteklediğinin teyidi

3.6 Karar ve Doğrulama Beyanının Düzenlenmesi (Madde 9.7)

- Karar Verici tarafından, doğrulama ekibinden bağımsız olarak nihai kararın verilmesi
- Doğrulama raporunun, (AB) 2025/2546 Ekinde tanımlanan asgari içerikle ve CBAM Sicili elektronik şablonuyla uyumlu şekilde düzenlenmesi
- Rapor yalnızca CTR'nin akredite olduğu faaliyet grupları için düzenlenir; önemli yanlış beyan/uygunsuzluk yoksa "tatmin edici", varsa "tatmin edici değil" görüşü verilir

3.7 Beyanın Düzenlenmesinden Sonra Ortaya Çıkan Hususlar (Madde 9.8)

- Doğrulama beyanının düzenlenmesinden sonra öğrenilen ve görüşü etkileyebilecek bilgilerin değerlendirilmesi
- Gerekirse ilave doğrulama faaliyeti yürütülmesi, beyanın düzeltilmesi/geri çekilmesi/yeniden düzenlenmesi ve ilgili tarafların bilgilendirilmesi

3.8 İtirazların Ele Alınması (Madde 9.9)

- İşletmecilerin doğrulama kararlarına itiraz edebileceği tarafsız ve bağımsız bir mekanizma işletilir

3.9 Şikayetlerin Ele Alınması (Madde 9.10)

- Şikayetlerin kaydı, değerlendirilmesi ve tarafsız şekilde sonuçlandırılması sağlanır

3.10 Kayıtlar (Madde 9.11)

- Doğrulama sürecine ilişkin tüm kayıtlar (dahili doğrulama dokümantasyonu, kararlar, yazışmalar, raporlar) mevzuatta öngörülen süre boyunca saklanır

4. İtiraz ve Şikayet İçin İletişim

Doğrulama kararlarına ilişkin itiraz ve şikayetler, CTR Doğrulama ve Sertifikasyon A.Ş.'ye [e-posta / telefon / adres] üzerinden iletilebilir. Başvurular, CTR'nin tarafsızlık ilkeleri çerçevesinde, doğrulama sürecine dahil olmamış personel tarafından değerlendirilir.